

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 67/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Barlovou, Bernolákova 6024/56, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Banská Bystrica č. k. 2 Pv 215/21/6601-8 z 9. novembra 2021 a postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/2 GPt 531/21/1000 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 17. januára 2022 a 8. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením a postupom orgánov činných v trestnom konaní označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ ďalej v ústavných sťažnostiach ústavnému súdu navrhuje, aby označené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní zrušil a vrátil mu vec na nové konanie, prikázal tiež druhému z označených orgánov činných v trestnom konaní vo veci konať a priznal tiež sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v špecifikovanej sume, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 6/2022 zo 16. februára 2022 boli ústavné sťažnosti sťažovateľa spojené na spoločné konanie.

2. Z obsahu ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovateľ má postavenie oznamovateľa a poškodeného v trestnom konaní vedenom pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Banská Bystrica (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) pod ČVS: ORP-101/3-VYS-BB-2014, v rámci ktorého vznesol vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ uznesením z 28. októbra 2021 obvinenie

konkrétnej osobe pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona. Uznesením Okresnej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 215/21/6601-8 z 9. novembra 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“) však bolo toto uznesenie o vznesení obvinenia zrušené podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku s odôvodnením, že v danom prípade nejde o pokračovací trestný čin, ale o tri samostatné skutky, kde s prihliadnutím na výšku spôsobenej škody v každom jednotlivom skutku je trestné stíhanie premlčané. Sťažovateľ nesúhlasiac s uvedeným právnym názorom okresnej prokuratúry vzhľadom na skutočnosť, že namietané uznesenie nadobudlo právoplatnosť (z dôvodu nemožnosti napadnúť ho sťažnosťou), adresoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) návrh na postup (zrušenie právoplatného rozhodnutia prokurátora v prípravnom konaní) podľa § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku. Uvedený návrh sťažovateľa bol vybavený upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/2 GPt 531/21/1000-3 zo 14. decembra 2021, v ktorom mu bolo oznámené, že návrh bol postúpený na vybavenie z dôvodu príslušnosti Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“), pričom mu generálna prokuratúra na základe jeho ďalšej žiadosti v upovedomení č. k. IV/2 GPt 531/21/1000-5 zo 7. januára 2022 vysvetlila, že vzhľadom na neprávoplatné zastavenie trestného konania vedeného pred okresným riaditeľstvom PZ, a to uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ z 30. novembra 2021, voči ktorému podal sťažovateľ sťažnosť a rozhodnutie o tejto sťažnosti ešte sťažovateľovi doručené nebolo, nie je postup podľa ustanovení § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku možný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ predkladá v ústavných sťažnostiach podrobnú argumentáciu, ktorou sa snaží spochybníť správnosť právneho názoru formulovaného v namietanom uznesení okresnej prokuratúry o premlčaní trestného stíhania, a teda v konečnom dôsledku aj správnosť záveru namietaného uznesenia okresnej prokuratúry o nezákonnosti a neodôvodnenosti vzneseného obvinenia. Sťažovateľ takisto v ústavných sťažnostiach prezentuje podrobné námietky, ktorými spochybňuje správnosť postupu generálnej prokuratúry, ktorá sa odmietla vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresnej prokuratúry zaoberať jeho návrhom na postup podľa § 363 Trestného poriadku a podanie sťažovateľa postúpila na vybavenie krajskej prokuratúre konajúcej o sťažnosti podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ z 30. novembra 2021 (o zastavení trestného stíhania).

4. Sťažovateľ, odvolávajúc sa na uvedenú argumentáciu, vidí v postupe okresnej prokuratúry a generálnej prokuratúry porušenie svojich označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Z obsahu ústavných sťažností sťažovateľa vyplýva, že sťažovateľ porušenie svojich označených práv vidí primárne v nesprávnom právnom závere okresnej prokuratúry o otázke premlčania trestného stíhania, ktorá bezprostredne súvisí s otázkou kvalifikácie vyšetrovaného skutku.

6. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy a orgány činné v trestnom konaní, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021).

7. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

8. Z obsahu samotných ústavných sťažností a tiež ich príloh vyplýva, že trestná vec sťažovateľa sa nachádza v štádiu, keď vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ po zrušení uznesenia o vznesení obvinenia konkrétnej osobe namietaným uznesením okresnej prokuratúry rozhodol uznesením z 30. novembra 2021 o zastavení trestného stíhania pre jeho neprípustnosť podľa § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a to s odkazom na právny názor okresnej prokuratúry o premlčaní trestného stíhania prezentovaný v namietanom uznesení. O sťažnosti sťažovateľa podanej voči uvedenému

uzneseníu rozhodla krajská prokuratura uznesením č. k. 3 Kpt 356/21/6600-10 z 27. januára 2022 tak, že ju zamietla ako nedôvodnú.

9. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon.

Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môžu podať do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia

- a) obvinený vo svoj prospech,
- b) v prospech obvinenej osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie,
- c) poškodený v neprospech obvinenej,
- d) zúčastnená osoba.

Podľa § 364 ods. 2 Trestného poriadku generálny prokurátor môže rozhodnúť podľa § 363 ods. 1 aj bez návrhu podľa odseku 1, a to v prospech alebo v neprospech obvinenej, pritom nie je viazaný návrhom podaným podľa odseku 1.

Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do šiestich mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku ak generálny prokurátor po preskúmaní veci na základe návrhu oprávnenej osoby uvedenej v § 364 ods. 1 nezistí dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo ak uplynula lehota uvedená v § 364 ods. 1 alebo 3, upovedomí o tom osobu, ktorá návrh podala.

Sťažovateľ sa podaním ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný súd prikázal generálnej prokuratúre konať a jeho návrhom na postup podľa § 363 Trestného poriadku sa riadne zaoberať. Z predchádzajúcich zistení (pozri bod 8 odôvodnenia tohto rozhodnutia) však vyplýva, že primárna otázka, ktorá je v danom prípade v hre a ktorej riešenia sa sťažovateľ domáha, a síce otázka premlčania trestného stíhania, resp. predbežná otázka správnej kvalifikácie vyšetrovaného skutku (ide alebo nejde o pokračovací trestný čin), bola predmetom aj konečného uznesenia o zastavení trestného stíhania, ktoré vzhľadom na neúspešnú sťažnosť sťažovateľa nadobudlo právoplatnosť. Z ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že platná právna úprava umožňovala sťažovateľovi opätovne sa vo veci označenej otázky obrátiť na generálnu prokuratúru prostredníctvom návrhu na postup podľa § 363 Trestného poriadku, a to vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu vydanému v trestnom konaní, ktorým bolo dotknuté trestné stíhanie právoplatne zastavené (uznesenie krajskej prokuratúry č. k. 3 Kpt 356/21/6600-10 z 27. januára 2022).

10. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v predchádzajúcich bodoch tohto rozhodnutia dospel ústavný súd k záveru, že pre sťažovateľa v systéme trestného konania bol k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany jeho práv, ktorým bola možnosť uplatnenia návrhu na postup podľa § 363 Trestného poriadku (adresovaný voči rozhodnutiu o právoplatnom zastavení trestného konania).

11. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval do trestného konania vo veci sťažovateľa v štádiu predchádzajúceho konečnému rozhodnutiu a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc iných orgánov verejnej moci. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

12. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, vyhodnotil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu